

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST PO ZAVRŠETKU JAVNE DEBATE

„Debata i kultura dijaloga u BiH – Petnaest godina poslije – iluzija ili realan izbor BiH na putu u EU“

Osnajmo kritičko mišljenje i toleranciju, ojačajmo instituciju otvorene debate, promovirajmo vrhunske vrijednosti debate za bolje sutra mladih u BiH

Počinioci i žrtve krivičnih djela su naša djeca – Spriječimo maloljetničko prestupništvo

Centar za kulturu dijaloga (CKD) je 13.9.2013. godine organizovao javnu debatu: „Počinioci i žrtve krivičnih djela su naša djeca – spriječimo maloljetničko prestupništvo“. Debata je imala za cilj da kroz otvoren i konstruktivan dijalog ponudi odgovore na pitanja koja nisu bila odgovorena na ranijim javnim debatama, omogući razmjenu iskustava i informacija o rezultatima rada na polju prevencije maloljetničkog prestupništva i kreira zaključke i preporuke za buduće djelovanje svih odgovorenih subjekata u ovoj oblasti.

Iako su na debatu bili pozvani predstavnici: osnovnih, srednjih škola, fakulteta, vjerskih zajednica, internacionalnih organizacija, ambasada, nevladinih organizacija, ombudsmana, disciplinskih centara, organizacija koje se bave ljudskim pravima, političkih stranaka, centara za socijalni rad, ministarstava, sudova, tužilaštva, policijskih uprava – debati se odazvao veoma mali broj učesnika. Podsjetimo, prvu javnu debatu posvećenu prevenciji maloljetničkog prestupništva CKD je organizovao neposredno nakon tragičnog ubistva Denisa Mrnjavca. Tada je problem maloljetničkog prestupništva bio u žiži interesovanja javnosti i medija, te je javnoj debati prisustvovalo oko 500 građana. Deset debata nakon toga, kada događaj nije organizovan sa ciljem odgovora na problem, već sa ciljem njegovog preveniranja i rješavanja – broj posjetilaca na javnoj debati je neuporedivno manji. Jasan zaključak koji se nameće je da ne postoji sistemska i kontinuirana borba protiv problema i da tek kada se problem desi, odgovorni subjekti prepoznaju ulogu u njegovom rješavanju. Kada problem prestane biti u centru interesovanja javnosti – obećanja za njegovo prevazilaženje bivaju zaboravljena i tako nastaje začarani krug praznih obećanja i sve lošije sigurnosne situacije u gradu.

Sve javne debate CKD posvećene pitanju maloljetničkog prestupništva nisu puke pričaonice, već predstavljaju sponu između javnosti i odgovornih subjekata za rješavanje prestupništva. Organizator je od prisutnih, iz debate u debatu, tražio i očekivao isključivo konkretne odgovore o rezultatima rada, na osnovu pravno obavezujućih dokumenata i ranijih obećanja javnosti. Ovakav pristup je nerijetko nailazio na kritike nadležnih institucija. Puno je jednostavnije bilo organizatoru pripisati svojstva: „rigidnog“, „Centra za nekulturu dijaloga“ – nego javno izgovoriti da obaveza nije završena ili da nema nikakvog pomaka na njenom rješavanju. „Javne debate posvećene maloljetničkom prestupništvu nisu debate CKD-a, već debate svih odgovornih subjekata sa uređenim pravilima komunikacije. Izbjegavanje javne debate CKD-a, nije izbjegavanje organizatora, nego izbjegavanje vlastite odgovornosti za rješavanje problema i bježanje od osude javnosti zbog neizvršenih obaveza.

Tako su se na jedanaestoj javnoj debati, koja je tretirala pitanje maloljetničkog prestupništva, moglo čuti da osam dana nije dovoljno za pripremu prezentacije rada, ali da bi deset dana bilo sasvim dovoljno i da su predstavnici nadležnih institucija prezauzeti važnijim poslovima o prestupništvu, ali i na drugim poljima djelovanja, od pitanja rješavanja maloljetničkog prestupništva na javnoj sceni. Dosta toga se i nije moglo čuti, jer informacije o rezultatima rada nisu bile dostupne javnosti, kao ni na službenim stranicama odgovornih institucija, a nadležni nisu dostavili izvještaj o radu ili najavili nedolazak.

U okviru **pravosudnog sektora**, niko od predstavnika: sudova, tužilaštava, ministarstava pravde (na svim razinama), nije prisustvovao debati, niti dostavio izvještaj o radu, te je informacije o rezultatima rada u ovom sektoru ponudio organizator, na osnovu informacija dostupnih javnosti, u saradnji sa učesnicima debate. Zaključeno je da nisu izmijenjeni zakoni koji se odnose na prestupništvo na državnoj i federalnoj razini. Nije stvorena jedinstvena baza podataka o maloljetnim počiniocima krivičnih djela u FBiH. Zaključeno je da ne postoje jedinstveni izvještaji o maloljetnim počiniocima krivičnih djela na razini FBiH, kao i da ne postoji zatvor za maloljetnike koji ispunjava međunarodne

standarde u FBiH. Prisutni su se složili da javnosti nisu dostupne informacije, kako u medijima, tako i na web stranicama odgovornih institucija, o tome da li postoji analiza o izricanju Posebnih obaveza sa izrečenom vaspitnom mjerom, kao alternative maloljetničkom zatvoru.

Debati su prisustvovali predstavnici **centara za socijalni rad**, ali nisu uzeli aktivno učešće u debati i odgovorili na pitanja na čije se odgovore čekalo od prethodne javne debate. Zaključeno je da nije povećan broj stalno zaposlenih socijalnih radnika u školama i centrima za socijalni rad, kao i da javnost nije informirana o aktuelnim mjerama u radu sa maloljetnim prestupnicima preko medija, jer takve vijesti ne privlače veliku pažnju gledalaca. Pomoćnik Ministra za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, gospodin Mesud Peljto, je istakao da je u planu ponovno pokretanje Dnevnog centra koja obavljaju rad na ulici u sklopu Disciplinskog centra za maloljetnike Sarajevo.

Iako su dopisi za učešće na javnoj debati poslani svim **obrazovnim institucijama** u Kantonu Sarajevo, uključujući i Vijeća učenika i Vijeća roditelja, debati je prisustvovalo samo 7 osnovnih i srednjih škola i nijedan fakultet. Nažalost, ni jedna škola za jedanaest javnih debata, nije dostavila podatak da li je i kako bar jedan maloljetnik resocijalizovan i vraćen u nastavni proces, te uključen u vannastavne aktivnosti. Debati nije prisustvovao niko od predstavnika ministarstava obrazovanja i prosvetno pedagoških zavoda, što je uzrokovalo da brojna pitanja koja su se odnosila na ovaj sektor ostanu neodgovorena. Javnosti nisu predstavljeni podaci da li je završena reforma rasterećenja nastavnih planova za osnovne škole i na koje predmete se odnosi. Zaključeno je da u javnosti nema informacija da li su vijeća roditelja aktivno uključena u preveniranje prestupništva u školama i kroz koje aktivnosti, te da li postoje specijalni programi prevencije usmjereni na roditelje.

Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo je na debati imao predstavnika, koji kroz prezentaciju izvještaja o radu ukazao na brojne pozitivne promjene u Zavodu, u odnosu na raniju debatu. Istaknuto je da je izvršena unutrašnja reorganizacija Zavoda i da su uposlene nove stručne osobe. Najavljena je i skora rekonstrukcija dijela Zavoda, što će povećati smještajne kapacitete, kao i formiranje odjela za maloljetnice. Predstavljeni su i brojni preventivni programi djelovanja i rada sa maloljetnicima.

Disciplinski centar za maloljetnike Sarajevo na debati je istakao postojanje odlične saradnje između Centra i sudske vlasti, te da su se zahvaljujući toj saradnji, počeli koristiti mehanizmi prinudnog dovođenja maloljetnika u Centar. Predstavljeni su brojni edukacijski programi koje Centar realizuje u saradnji sa školama i nevladinim organizacijama, na polju prevencije maloljetničkog prestupništva.

Predstavnici **Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo** na debati su predstavili i objasnili statističke podatke o problemu maloljetničkog prestupništva u Kantonu. Načelnik Sektora krim policije Džafer Hrvat istakao je da policija efikasno obavi svoj posao i zadatke koji su u njihovom domenu, ali da ne mogu utjecati na dalji tok tretmana maloljetnika. Ova institucija je ponudila i brojne pokazatelje njihovog rada. Kriminologinja u MUP-u KS, prof. dr. Hana Korać, jer istakla da je pripremljen Nacr Akcionog plana za prevenciju maloljetničkog prestupništva u KS i da bi, ukoliko bude prihvaćen u skupštinskom proceduri, njegova implementacija mogla početi do kraja godine.

Na debati nije prisustvovao niko od predstavnika **Grada Sarajevo**, te su pitanja koja su se odnosila na nadležnosti grada ostala neodgovorena. Na osnovu podataka koje je na debati ponudio predstavnik nevladine organizacije „Altius“, zaključeno je da je jedini projekat koji je grad provodio na prevenciji maloljetničkog prestupništva, u saradnji sa ovom organizacijom, završen zbog smanjenja gradskog budžeta.

Jedina **nevladina organizacija** koja je prisustvovala debati, bila je NVO Altius, koja je predstavila rezultate djelovanja i najavila aktivnosti za predstojeći period. Iako su pozive za učešće na debati dobile i sve druge registrovane nevladine organizacije sa sjedištem u Sarajevu, nisu prepoznale svoju ulogu u rješavanju problema, bez obzira na činjenicu da su im odobrena novčana sredstava za realizaciju projekata u ovoj oblasti.

Niko od predstavnika medija nije učestvovao na samoj debati, već su samo medijski popratili događaj, iako su učesnici debate nekoliko puta istakli ulogu medija u prevenciji problema, a ne samo izvještavanju o aktivnostima.

Brojna pitanja i nakon jedanaeste javne debate su ostala neodgovorena ili su odgovori o postignutim rezultatima negativni. Svakodnevno smo svjedoci maloljetničkog prestupništva, šta još treba da se desi da počnemo reagovati na polju njegovog rješavanja? Izbjegavanje suočavanja sa javnošću nije odgovor, već bježanje od problema. Bježanje od problema nije njegovo rješavanje, već dovođenje u opasnost svih građana, a posebno mladih ljudi u BiH. Brojna neodgovorena pitanja su pred nama i ona ne smiju biti shvaćena kao kritika rada nečijeg djelovanja, već kao smjernica za dalji rad i stvaranje pozitivnih promjena, za bolje sutra svih nas.

S poštovanjem,

Centar za kulturu dijaloga

„POČINIOCI I ŽRTVE KRIVIČNIH DJELA SU NAŠA DJECA -
SPRIJEČIMO MALOLJETNIČKO PRESTUPNIŠTVO“

